

Єрмолінський С.О.

аспірант,

*Державний науково-дослідний інститут
інформатизації та моделювання економіки*

Квітка А.С.

аспірант,

*Державний науково-дослідний інститут
інформатизації та моделювання економіки*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-482-8-3>

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ЯК НАПРЯМ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

Розвиток підприємств та підприємництва є одним з ключових факторів забезпечення стабільного функціонування національної економіки та поступального економічного росту. Саме підприємницька діяльність та реалізуючі її суб'єкти господарювання є основою для формування дохідних частин бюджетів та забезпечення виконання функцій держави і реалізацію соціальних проєктів. Сучасний стан розвитку ринкової економіки, її глобалізація та цифровізація, не дають можливості на отримання конкурентних переваг традиційним формам підприємницької діяльності та організаційним формам підприємств. Відповідно виникає необхідність пошуку інноваційних шляхів ведення підприємницької діяльності та напрацювання на їх основі напрямів подальшого розвитку підприємств. Враховуючи високий рівень ризику будь якої діяльності, що пов'язана з інноваціями, та нечіткість перспектив отримання прибутку, ця діяльність має підтримуватись на державному рівні. На практиці така підтримка можлива при формування та реалізації економічної політики держави. При цьому важливим є чітке розуміння рівня та форм державної підтримки і ранжування за пріоритетністю всіх підтримуваних форм інновацій. Це в свою чергу вимагає відповідного постійного наукового пошуку в окресленій сфері.

На сьогоднішній день ця тематика вже була опрацьована рядом науковців, серед яких варто відзначити таких науковців як Ю. Бажал, В. Вороніна, В. Геець, Ж. Говоруха, І. Гончарук, Т. Гринько, А. Козлова, Л. Лебедева, О. Луцків, І. Маркіна, І. Терещенко, Р. Топіна, Д. Хорошко, Н. Юрчук та інші. Всі вони зробили вагомий вклад у дослідження окресленої проблематики, але постійний динамічний розвиток економіки та підходів до розробки і провадження інновацій у функціональну діяльність підприємств, вимагає системного та неперервного наукового пошуку і породжує необхідність подальших досліджень.

Для розуміння форм та засобів впливу економічної політики держави на забезпечення інноваційного розвитку підприємств, пропонуємо першочергово розкрити суть самої категорії «державна економічна політика». На наш погляд найбільш змістовним та простим для сприйняття є підхід за яким державна економічна політика визначається як сукупність форм, методів, принципів та інструментів, за допомогою яких держава впливає на діяльність суб'єктів господарювання і ринкову кон'юнктуру з метою створення належних умов для функціонування ринку та вирішення соціально-економічних проблем суспільства [1].

Як бачимо з представленого визначення економічна політика держави реалізується через вплив на господарюючі суб'єкти за допомогою спеціально сформованого комплексу управлінських дій. Відповідно забезпечення інноваційного розвитку підприємств, як один із напрямів економічної політики держави можна визначити як сукупність форм, методів, принципів та інструментів, за допомогою яких держава впливає на діяльність підприємств з метою створення належних умов для розробки інновацій та провадження їх в практику підприємницької діяльності.

На цій основі виникає необхідність формування чіткого розуміння які саме прикладні заходи у рамках реалізації своєї економічної політики, має зробити держава для забезпечення інноваційного розвитку підприємств на території України.

На основі проведеного аналізу наукових результатів та практичної діяльності державних і недержавних інституцій в досліджуваній сфері, ми вважаємо, що ним пріоритетними заходами

державної економічної політики для забезпечення інноваційного розвитку підприємств мають стати наступні [2, 3, 4]:

1. Здійснення державних регулюючих, стимулюючих, контролюючих та інформаційних функцій в інвестиційній сфері. Державне регулювання інвестиційної діяльності має здійснюватися шляхом створення сприятливих умов для її розвитку (вдосконалення системи оподаткування та кредитування, амортизаційної політики, захист інтересів інвесторів, надання пільг в користуванні землею та іншими природними ресурсами, розвиток фінансового лізингу).

2. Розробка механізму державної підтримки науково-технічної та інноваційної діяльності, який сприяв би забезпеченню законодавчо встановлених нормативів бюджетного фінансування науки і науково-технічного прогресу; створення законодавчих умов, сприятливих для використання науково-технічних досягнень і забезпечують на їх основі виробництво конкурентоспроможної продукції; вжиття заходів для захисту інтелектуальної власності на вітчизняні винаходи і розробки на внутрішньому ринку і за кордоном.

3. Сприяння процесам реструктуризації та диверсифікації виробництва та оновлення матеріально-технічної бази на підприємствах.

4. Структурувати систему публічного управління інноваційною сферою за функціональним принципом і законодавчо закріпити її організаційну структуру з чітким визначенням функцій та повноважень кожного органу публічного управління в зазначеній сфері, запровадити європейські стандарти управління інституціями шляхом визначення чіткого алгоритму прийняття управлінських рішень, затвердження посадових інструкцій, забезпечення належного моніторингу та контролю за їх виконанням, що сприятиме підвищенню рівня керованості інноваційною сферою.

5. Створення прямої державної фінансової підтримки підприємств, зайнятих впровадженням інноваційної діяльності та реалізація відповідних стратегій і програм розвитку інноваційної діяльності із залученням інвесторів для

впровадження науково-технічних досягнень у виробничу діяльність та налагодження збуту виробленої продукції.

6. Реформування програм непрямої державної підтримки національних виробників на кшталт програми «національний кешбек» у напрямі віддання пріоритетності тим суб'єктам господарювання які використовують у своїй діяльності інновації та генерують їх.

Реалізація всіх цих заходів має забезпечити належний рівень ефективності економічної політики у сфері інноваційного розвитку підприємств та форм підприємницької діяльності. Також це сприятиме підвищенню рівня конкурентоспроможності вітчизняного бізнесу на внутрішньому та зовнішньому ринках. Наслідком стане зростання рівня податкових надходжень та вихід з рецесії національної економіки України. Для максимізації корисного ефекту, перелічені заходи мають реалізовуватись у комплексі з формуванням чіткої правової бази їх регламентації, яка унеможливить зловживання та створить прозорі правила гри для всіх підприємств які готові розвиватись інноваційним шляхом.

Література:

1. Майстро С.В. Теоретико-методологічні засади реалізації державної економічної політики. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/6351/1/02%20%281%29.pdf> (дата звернення: 10.03.2025).

2. Зрибнева І.П. Концепція побудови економічної політики забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів інноваційного підприємництва формується на макро- і мікрорівні. Науковий погляд: економіка та управління. 2021. №1 (71). URL: http://www.scientificview.umsf.in.ua/archive/2021/1_71_2021/16.pdf (дата звернення: 10.03.2025).

3. Склярова О.Л., Шапарець Ю.В. проблеми інноваційного розвитку економіки в Україні. URL: https://en.knutd.edu.ua/publications/pdf/Visnyk/2012-6/331_336.pdf (дата звернення: 10.03.2025).

4. Скрипник В.В. Інноваційний розвиток аграрних підприємств України: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку. Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут». 2021. № 20. URL: <https://ev.fmm.kpi.ua/article/view/252585/251599> (дата звернення: 10.03.2025).